

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ

اشارہ بہ تاریخ اہل بیت (علیہم السلام)
مقدمہ

خانم زاکانی

مجتمع تربیتیہ فرہنگ
دبیرستان دخترانہ فتم

مقدمه

از چه جنبه هایی میتوان به مطالعه تاریخ پرداخت؟
انسان ۲۵۰ ساله به چه معناست؟

از چه جنبه هایی میتوان به مطالعه تاریخ پرداخت؟

تاریخ، ۲ جنبه دارد:

► (۱) ما جَرَى: (وقایع تاریخ و اتفاقاتی که افتاده است.) مطالعه تاریخ صرف، به این معنا ارزشی ندارد.

► (۲) لِمَاذَا جَرَى (فلسفه تاریخ، علل پیروزی ها و شکست ها...) مطالعه تاریخ، با هدف عبرت گیری از وقایع، پی بردن به علل وقایع، تطبیق با زمان حال و در نهایت برنامه ریزی برای آینده (آینده پژوهی) ارزش دارد و مورد تاکید دین اسلام است.

فرازی از نامه امام علی (ع) برای امام حسن (ع) در نهج البلاغه:

«با آنچه در گذشته واقع شده است نسبت به آنچه واقع نشده استدلال کن، زیرا امور جهان شبیه به یکدیگرند»

انسان ۲۵۰ ساله به چه معناست؟

نظریه تاریخی حضرت آیت الله خامنه ای (دامت برکاته) پیرامون زندگی مبارزاتی ائمه (ع)

زندگی این بزرگواران (ائمه «علیهم السلام») علیرغم تفاوت ظاهری، در مجموع یک حرکت مستمر و طولانی هست.

بازه زمانی: از رحلت پیامبر (صلی الله علیه و آله) در سال ۱۱ ه.ق تا آغاز غیبت امام عصر (عجل الله فرجه الشریف) در سال ۲۶۰ ه.ق (یعنی ۲۵۰ سال)

اختلاف عمل اهل بیت (ع) بخاطر اختلاف در شرایط و زمانه آنهاست؛ اگر هر امامی جای امام دیگر بود، دقیقاً همان عمل را انجام میدادند.

هدف نهایی ائمه (ع): تشکیل حکومت اسلامی

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ

اشاره مختصری به تاریخ اهل بیت (علیهم السلام)
فصل اول: پیامبر اعظم (صلی الله علیه و آله و سلم)

خانم زاکانی

فصل اول: پیامبر اعظم (صلی الله علیه و آله و سلم)

دوران جاهلیت اعراب دوران مکه

دوران مدینه

- ▶ ۳ سال دعوت پنهانی به دین اسلام
- ▶ شروع دعوت آشکار از خویشاوندان
- ▶ شکنجه و اذیت مسلمانان
- ▶ هجرت به حبشه
- ▶ محاصره بنی هاشم و شعب ابوطالب
- ▶ مرگ ابوطالب و حضرت خدیجه (سلام الله علیها)
- ▶ پیمان عقبه اول و عقبه دوم
- ▶ نخستین پیمان نامه عمومی در اسلام
- ▶ برادری مهاجر و انصار
- ▶ غزوه بدر
- ▶ غزوه احد
- ▶ غزوه خندق
- ▶ فتح مکه
- ▶ دعوت سران کشورهای مختلف به اسلام

دوران جاهلیت اعراب

► بعضی از کلید واژگان جاهلیت:

بت پرستی، زندگی قبیله ای، خلق و خوی قبیله ای، پراکنده و فاقد حکومت، بهره نبردن از علم و دانش، پایین بودن موقعیت زنان، تعصب شدید قبیله ای، کینه و انتقام جویی، خون خواهی، غارت گری، موقعیت بالای شیخ قبیله، اهمیت شتر

► وضعیت دین در جاهلیت:

► حنفاء (مفرد حنیف، یکتا پرست)، بت پرستان و مشرکان، مسیحیان، یهودیان، زرتشتی ها، صابئین، اعتقاد به جن و ارواح خبیثه

دوران مکه (۱۳ سال)

- ▶ ۳ سال دعوت پنهانی به دین اسلام
- ▶ شروع دعوت آشکار از خویشاوندان
- ▶ شکنجه و اذیت مسلمانان
- ▶ هجرت به حبشه (پادشاه آنجا: نجاشی)
- ▶ محاصره بنی هاشم و شعب ابوطالب (۳ سال در بدترین شرایط بودند).
- ▶ مرگ ابوطالب و حضرت خدیجه (سلام الله علیها)
- ▶ پیمان عقبه اول و عقبه دوم (پیامبر در طی دو پیمان نامه با اهالی مدینه، زمینه مهاجرت به یثرب را آماده کردند).

دوران مدینه (۱۰ سال)

▶ درخشان ترین دوره حکومت در طول تاریخ بشر، ارائه الگوی کامل حکومت اسلامی

▶ نخستین پیمان نامه عمومی در اسلام

▶ برادری مهاجرین «اهل مکه» و انصار «اهل مدینه»

▶ ۱- غزوه بدر: (سال ۲ ه.ق)، پیروزی مسلمانان علیرغم تعداد کم آنها، تثبیت موقعیت مسلمانها در مدینه، جانفشانی و دلاوری مسلمانان، امداد الهی

▶ ۲- غزوه احد: (سال ۳ ه.ق)، به تلافی و خونخواهی کشتگان جنگ بدر به فرماندهی ابوسفیان، مشرکان ابتدا شکست خوردند ولی به دلیل عدم تبعیت مسلمانان از دستورات پیامبر (ص) و ترک موقعیت، عده ای مشرکان کوه احد را دور زدند و در نهایت مسلمانان شکست خوردند. شهادت حدود ۷۰ نفر از مسلمانان از جمله حمزه (عموی پیامبر)

▶ ۳- غزوه خندق: (سال ۵ ه.ق)، آغاز جنگ با توطئه یهودیان مدینه، حفر خندق دور شهر مدینه به پیشنهاد سلمان فارسی، پیروزی مسلمانان

غزوات

▶ فتح مکه: (سال ۸ ه.ق)، به فرماندهی پیامبر اکرم (ص) در واکنش به نقض پیمان حدیبیه توسط قریش، سران مشرکان از جمله ابوسفیان قبل از ورود مسلمانان به شهر مکه، اسلام آوردند. فتح مکه بدون خونریزی

▶ نوشتن نامه به سران کشورهای مختلف و دعوت آنها به اسلام

▶ گسترش اسلام خارج از شبه جزیره عربستان

▶ واقعه غدیر خم و معرفی امام علی (ع) بعنوان جانشین پیامبر (ص)

یک حدیث از محضر پیامبر (صلی الله علیه و آله و سلم)

همانا بنده مسلمان هرگاه به نماز بیاستد، گناهان او مثل برگهای درخت می ریزد.

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ

اشارہ مختصری بہ تاریخ اہل بیت (علیہم السلام)
فصل دوم: امامت

مجتمع تربیتی فرهنگ
دبیرستان دخترانہ فتم

خانم زاکانی

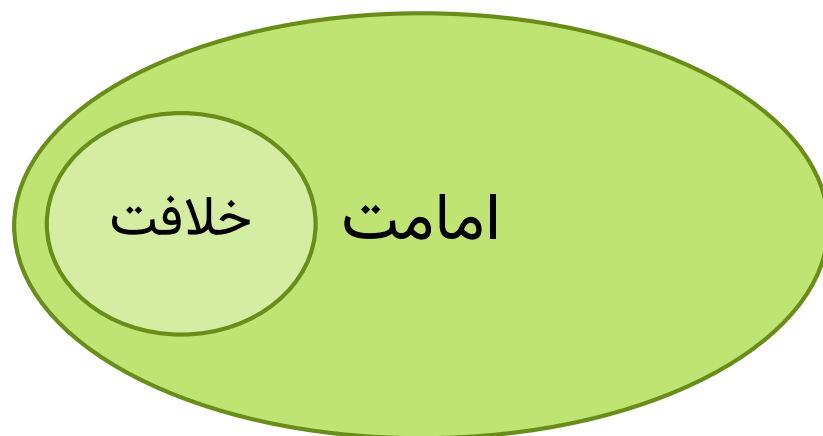
فصل دوم: امامت

محدوده و اختیارات امام شیعه چیست؟

ائمہ معصومین (علیہم السلام) کدام هدف سیاسی را پیگیری میکردند؟

شئون و وظایف امام

- ▶ امامت در عرف مسلمانان قرن اول و دوم به معنای رهبری سیاسی بود.
- ▶ امامت در عرف شیعیان، شامل رهبری سیاسی، رهبری فکری و اخلاقی می شود.

۱- رهبری سیاسی

۲- رهبری فکری

۳- تربیت اخلاقی

۳ شان امام

مبارزات سیاسی ائمه (علیهم السلام)

► اگر کسی خیال کند که امامان ما بعد از امام سجاد (ع) به دلیل شرایط سیاسی حاکم بر جامعه، فقط به ذکر احکام و معارف دین پرداخته اند و به هیچ وجه در فکر مبارزات سیاسی نبوده اند، حرف کاملاً اشتباهی هست.

► هدف سیاسی ائمه (ع): تشکیل حکومت اسلامی

► مبارزه در هر زمان به شکلی هست؛ گاهی مبارزه با کار فرهنگی، علمی، سیاسی، سازماندهی تشکیلاتی و ایجاد حزب، گاهی مبارزه با کارهای خونین، فعالیت جنگی و نبرد آشکار است؛ مبارزه در هر زمان به نحوی هست.

► دانستن اینکه به هدف نخواهند رسید، مانع از انجام وظیفه نمی شود.

حدیثی درباره ولایت و امامت

زراره از امام باقر (علیه السلام) روایت کرده است که فرمود:

اسلام بر پنج چیز استوار گردیده است، نماز، زکات، حج، روزه، و ولایت

زراره از امام پرسید: کدام یک از آنها برتر است؟

امام (علیه السلام) پاسخ داد: ولایت بر امور دیگر برتری دارد، زیرا ولایت کلید آنهاست و والی راهنمای آنها می‌باشد.

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ

اشاره اجمالی به تاریخ اهل بیت (علیهم السلام)
فصل سوم: دوران خلفای سه گانه و تحریف در دین

خانم زاکانی

مجمع تربیت فرهنگ
دبیرستان دخترانه قم

دوران خلفای سه گانه

- ▶ ابوبکر
- ▶ عمر بن خطاب
- ▶ عثمان بن عفان
- ▶ مکتب خلفا در مقابل مکتب اهل بیت (علیهم السلام)
- ▶ منع کتابت حدیث
- ▶ جعل حدیث و جریان تحریف

دوران خلفای سه گانه

این دوره ۲۵ سال طول کشید! ۲۵ سال غصب خلافت امیرالمومنین (ع) و انحراف اسلام! پس از درگذشت پیامبر اسلام در سال ۱۱ ه.ق در مدینه، با وجود وصیت او مبنی بر جانشینی علی (ع)، برخی از اصحاب، در شورای سقیفه، ابوبکر بن ابی قحافه را به خلافت انتخاب کردند.

۱- ابوبکر (۲ سال خلافت پس از شورای سقیفه):
ویژگی ها: درگیری با مرتدان، چند جنگ پیامبران دروغین

۲- عمر بن خطاب (۱۰ سال خلافت بر اساس وصیت ابوبکر):
ویژگی ها: گسترش فتوحات اسلامی و فتح ایران و شام و مصر و غنایم و زیاد شدن دارایی خلافت اسلامی

۳- عثمان بن عفان (۱۳ سال خلافت بر اساس شورای ۶ نفره)
«اعضای این شورا طوری تعیین شده بودند که بجز عثمان، گزینه ی دیگری برای خلافت وجود نداشت!»
ویژگی ها: ادامه فتوحات، شورشهای داخلی، تبعیض، ظلم و عدم رسیدگی به مردم، واگذاری ایالات به خاندان بنی امیه، چپاول و استفاده شخصی خلیفه و خاندانش از بیت المال، قتل عثمان

جریان تحریف و منع کتابت حدیث

- ▶ از آنجایی که بسیاری از احادیث منقول از پیامبر (ص) مبنی بر فضیلت اهل بیت (علیهم السلام) بود، ابوبکر به بهانه به اشتباه افتادن آیندگان و ایجاد اختلاف نظر، دستور منع کتابت حدیث را صادر کرد و گفتند: حَسْبُنَا كِتَابُ اللَّهِ. «فقط قرآن برای ما کافی است.»
- ▶ همه احادیث به جا مانده از پیامبر که اصحاب آن حضرت نوشته بودند را یکجا جمع کردند و همه را سوزاندند!
- ▶ از زمان ابوبکر تا زمان عمر بن عبدالعزیز (حکومت ۹۹-۱۰۱ ق) یعنی حدود ۹۰ سال، نوشتن هر گونه حدیث پیامبر (ص) ممنوع بود و بر سر منابر و قبل از خطبه نماز جمعه در بلاد اسلامی، علی (ع) را لعن میکردند!

مساله جعل حدیث و رواج احادیث جعلی!

► مکتب خلفا در مقابل مکتب اهل بیت (ع) برای پیشبرد اهداف خود و محکم کردن جایگاه خود در نزد مردم و ایجاد مقبولیت و مشروعیت برای خلافت خود، لازم داشتند شان پیامبر (ص) و سایر اهل بیت را پایین بیاورند و در مقابل شان بعضی صحابه و خلفا را در نظر مردم بالا ببرند.

► با ساختن احادیث جعلی و نسبت دادن مسائلی به پیامبر که بسیار شرم آور است، از موقعیت و شان ایشان در نزد مردم کاستند و طوری نشان دادند که پیامبر هم در مواقع مختلف اشتباه میکنند و بقیه مسلمانان، از پیامبر (ص) در امور دنیا آگاه ترند....

نمونه هایی از احادیث جعلی

▶ جنون: ایجاد جنون در اثر تماس جنیان (در رابطه با دریافت وحی برای اولین بار)

▶ پیامبر (ص) با امور دنیا آشنا نیست: تلقیح و گرده افشانی درخت نخل

▶ شکستن شخصیت پیامبر (ص): خوردن گوشت قربانی بت ها، ایستاده دستشویی کردن و...

▶ حدیث اصلی درباره فضیلت امام علی (ع): أَنَا مَدِينَةُ الْعِلْمِ وَ عَلِيٌّ بَابُهَا فَمَنْ أَرَادَ الْمَدِينَةَ فَلْيَأْتِ الْبَابَ

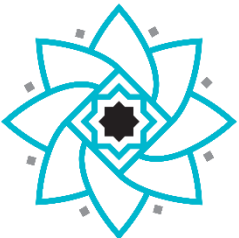
▶ حدیث جعلی درباره فضیلت خلفا: أَنَا مَدِينَةُ الْعِلْمِ وَ أَبُو بَكْرٍ أَسَاسُهَا، وَ عُمَرُ حِيطَانُهَا، وَ عُثْمَانُ سَقْفُهَا وَ عَلِيٌّ بَابُهَا.

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ

اشاره به تاریخ اهل بیت (علیهم السلام)
فصل ۴: دوران امامت امیرالمومنین علی (علیه السلام)

خانم زاکانی

دوران امام علی(ع)

- تقوا، بزرگترین خصوصیت علی (ع)
- الف- دوران سکوت و همکاری (دوره خلفای ۳ گانه)
- ب- دوران خلافت
- اصلاح بر اساس قرآن و سیره نبوی
- عدالت اقتصادی
- عدالت اجتماعی
- اصلاحات سیاسی
- اصلاحات فرهنگی
- خطبه شقشقیه
- بصیرت
- ۱- جنگ جَمَل
- ۲- جنگ صفین
- ماجرای حکمیت
- ۳- جنگ نهروان
- شهادت به دست خوارج
- اقتدار در عین مظلومیت
- همه کارها فقط برای حفظ اصل اسلام

اصلاح جامعه بر اساس قرآن و سیره نبوی

دوره سکوت و همکاری: بعد از اعتراض در مورد غصب خلافت، برای حفظ اسلام در بعضی مواقع به خلفا برای اداره جامعه اسلامی مشورت می دادند.
هرچند در موقعیت های مختلف، اعتراض کلی خود نسبت به غصب خلافت را به مردم نشان می دادند.
(علیرغم اصرار زیاد خلفا، در هیچ کدام از جنگ ها بعد از رحلت رسول الله (ص) و فتوحات شرکت نکردند.)
دوره خلافت: احیای سیره نبوی بعد از ۲۵ سال در سرزمینی پهناور با ملیت ها و اقوام گوناگون و مشکلات زیاد اجتماعی، اقتصادی، فرهنگی و سیاسی! کاری بس طاقت فرسا

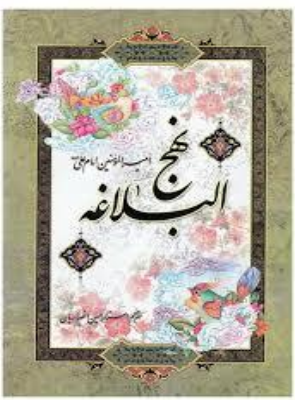
► **عدالت اقتصادی** (مبارزه با بخشش ها و تقسیم اموال به روش خلفا)، توزیع عادلانه بیت المال

► **عدالت اجتماعی:** آزادی برای همه نژادها و رفتار یکسان با همه اقوام، رعایت حقوق مساوی برای همه اقشار، فقر زدایی، آزادی اجتماعی، مبارزه با تبعیض، مبارزه با فساد اجتماعی و عقایدی که بین مردم و خصوصا اشراف به وجود آمده بود. (مثلا بیت المال را مال خود می دانستند و...)

شیوه عادلانه
حکومت داری

► **اصلاحات سیاسی:** تعیین کارگزاران با معیارهای اسلامی، انتقال مرکز خلافت به کوفه

► **اصلاحات فرهنگی:** تفسیر قرآن، تربیت اخلاقی جامعه، مبارزه با انحرافات و شبهات دینی (خلفا بدعت ها و نوآوری های زیادی در دین اسلام به وجود آمده بود!)

خطبه شقشقیه

- ▶ از معروف‌ترین خطبه‌های نهج البلاغه
- ▶ امام علی(ع) در این خطبه عملکرد خلفا را نقد می‌کند و اصل خلافت هر یک از آنان را زیر سؤال می‌برد.
- ▶ اشاره به هجوم مردم برای بیعت با او
- ▶ اشاره به دشمنان در جنگ جمل، صفین و نهروان بعد از بیعت مردم با ایشان
- ▶ دلیل پذیرش حکومت: وجود یاور و تمام شدن حجت، عهد خدا با دانشمندان که در برابر ظالمان سکوت نکنند و احقاق حق

فرازی از خطبه شقشقیه

هان! به خدایی که دانه را شکافت و انسان را به وجود آورد، اگر حضور حاضر و تمام بودن حجت بر من به خاطر وجود یاور نبود، و اگر عهدي که خداوند از دانشمندان گرفته که در برابر شکمبارگی هیچ ستمگر و گرسنگی هیچ مظلومی سکوت ننمایند، وجود نداشت، دهنه شتر حکومت را بر کوهانش می‌انداختم، و پایان خلافت را با پیمان خالی اولش سیراب می‌کردم، آنوقت می‌دیدید که ارزش دنیای شما نزد من از اخلاط دماغ بز کمتر است!

۱- جنگ جَمَل

- ▶ نخستین جنگ دوره خلافت امام علی(ع)
- ▶ به رهبری عایشه همسر پیامبر اسلام(ص) و طلحه و زبیر
- ▶ به بهانه خونخواهی عثمان
- ▶ نخستین جنگ داخلی مسلمانان
- ▶ با پیروزی سپاه امام علی(ع) و کشته شدن طلحه و زبیر و بازداشت عایشه و فرستادن او به مدینه به پایان رسید.
- ▶ جنگ جمل باعث انتقال مرکز خلافت مسلمین از مدینه به کوفه در عراق شد.

۲- جنگ صفین

- ▶ پس از ماجرای جمل امام در کوفه مستقر شد. در این زمان به جز شامات دیگر بلاد با امام بیعت کرده بودند.
- ▶ امام از کوفه با فرستادن نامه‌ای به معاویه کوشید تا او را به اطاعت از امام مسلمین قانع کند. معاویه در نامه‌ای به امام پیشنهاد کرد که شام و مصر را به او واگذار کند؛ امام قبول نکردند.
- ▶ در جنگی به فرماندهی مالک اشتر، معاویه و عمرو بن عاص که کار را تمام شده می‌دیدند، دست به حيله زدند و قرآن‌ها را بر نيزه کردند.
- ▶ اين اقدام سبب شد تا کم‌کم در میان سپاه عراق این ندا شنیده شود که دشمن حکمیت قرآن را پذیرفته است و ما حق جنگ با آن‌ها را نداریم.
- ▶ امام به شدت در برابر این سخن ایستاد و اعلام کردند که این کار جز فریب چیزی نیست. من سزاوارترین افراد برای پذیرفتن حکمیت کتاب خدا هستم.
- ▶ مخالفان جنگ از امام خواستند تا دستور دهد مالک اشتر برگردد. امام شخصی را دنبال او فرستاد. مالک پیغام داد اکنون وقت بازگشت نیست.
- ▶ مخالفان گفتند: اگر مالک باز نگردد تو را خواهیم کشت. این خبر سبب شد تا مالک برگشته و جنگ متوقف شد.

ماجرای حکمیت

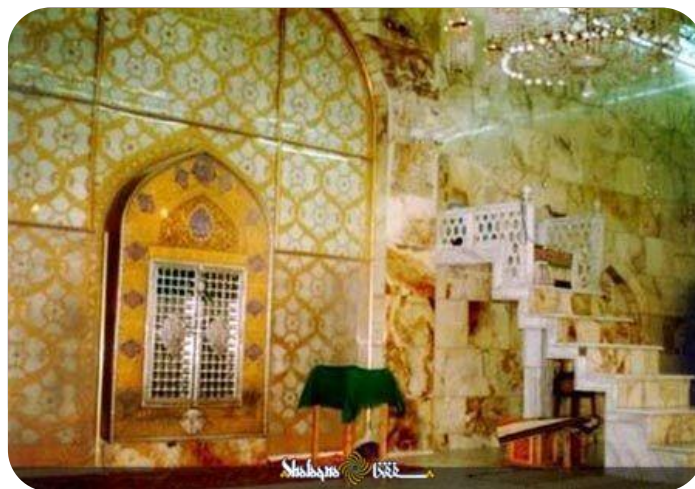
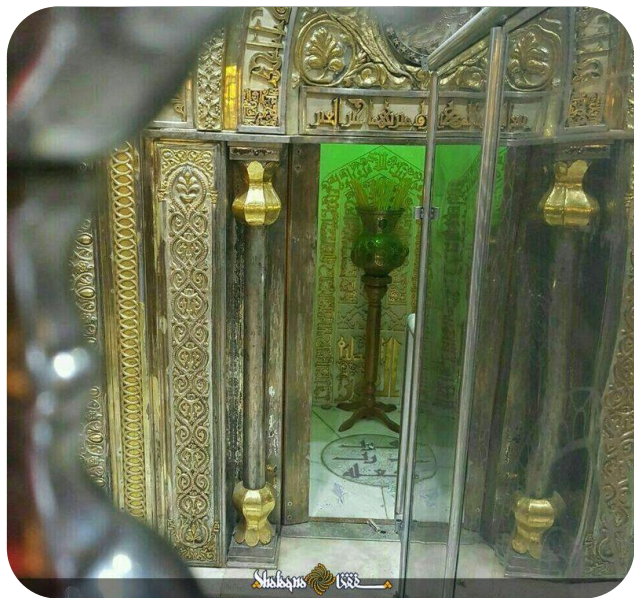
- ▶ بعد از جنگ صفین، قرار شد یک نفر از سپاه امام علی (ع) و یک نفر از سپاه معاویه به عنوان حکم انتخاب شوند.
- ▶ نماینده سپاه امام علی (ع) بر خلاف نظر ایشان: ابوموسی اشعری که مردی ساده لوح بود.
- ▶ نماینده سپاه شام: عمرو بن عاص
- ▶ زمانی که ابوموسی بر بالای منبر، خلع فرمانروایی امام علی (ع) را اعلام کرد، عمرو بن عاص گفت: او تنها حق خلع علی را داشت و من خلافت را به معاویه واگذار می‌کنم.
- ▶ مسلمانان فهمیدند سخت از دشمن فریب خوردند.

۳- جنگ نهروان

- ▶ در پی اعتراضات و آشوبهای خوارج در جامعه
- ▶ بخاطر اعتراض خوارج بر سر مساله حکمیت
- ▶ خوارج شکست سختی از سپاه امام علی (ع) خوردند.
- ▶ گفته‌اند که طبق پیش بینی امام علی (ع)، کمتر از ده نفر از مسلمانان شهید شدند و کمتر از ده نفر از خوارج زنده ماندند و توانستند فرار کنند که یکی از آنان عبدالرحمن بن ملجم مرادی، قاتل امیرالمؤمنین (ع) بود.

شهادت امام و بیعت با امام حسن (ع)

زمانی که امام در حال تدارک برای جنگ علیه معاویه بود، در مسجد کوفه، توسط یکی از خوارج به نام ابن ملجم مرادی، به شهادت رسیدند و مردم با امام حسن مجتبی (ع) فرزند ارشد ایشان بیعت کردند.

جرج جرداق مسیحی در کتاب بسیار ارزشمند «امام علی علیه السلام، صدای عدالت انسانی» پس از آن که قهرمانی های امام را با قلم توانای خویش توصیف می کند و شمه ای از فضایل او را بازگو می نماید، در خطاب به روزگار می گوید:

«آه! ای دنیا! چه می شد اگر قوای خود را جمع می کردی و توانت را برای بار دیگر در یک جا متمرکز می نمودی و در هر عصر و زمان یک نفر مانند علی علیه السلام را که در عقل و خرد و منطق و بیان و حماسه و شجاعت با او همپایه بود، برای بشریت به ارمغان می آوردی!»

من آدمی به لطف تو هرگز ندیده ام این صورت و صفت که تو داری فرشته ای!

در محضر امیرالمومنین علی (علیه السلام)

امام علی (ع) : علم و دانش مذهبی و معارف دینی از هفت جهت بر مال و ثروت برتری دارد:

- ۱- اینکه علم دین، میراث پیغمبران است و مال میراث فرعون هاست.
- ۲- علم با بخشش و انفاق به مردم کم نمی شود ولی مال با خرج کردن کم می شود.
- ۳- علم حافظ و نگهدار صاحب خود است ولی مال خود احتیاج به نگهدار دارد.
- ۴- مال برای مومن و کافر فراهم می گردد ولی علم دین فقط برای مومن حاصل می شود.
- ۵- شخص عالم و فهمیده در امر دین مورد حاجت همه مردم است ولی شخص ثروتمند، مورد نیاز عموم مردم نیست.
- ۶- علم الهی با آدمی وارد قبر می شود ولی مال در دنیا باقی می ماند.
- ۷- علم الهی صاحبش را در عبور از پل صراط کمک می کند ولی ثروت، وبال گردن صاحب خود بر پل صراط است و مانع عبور او از آن می شود.

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ

اشاره مختصری به تاریخ اهل بیت (علیهم السلام)
فصل ۵: حضرت فاطمه زهرا (سلام الله علیها)

حضرت فاطمه زهرا (سلام الله علیها)

- ▶ دوران کودکی و نوجوانی
- ▶ خواستگاری و ازدواج با امیرالمومنین علی (ع)
- ▶ وصیت و شهادت
- ▶ شان و فضیلت حضرت فاطمه
- ▶ الگوی زن در اسلام:
- ▶ مشارکت‌ها و مواضع سیاسی حضرت:
- ▶ - توجه به خانواده
- ▶ - مخالفت با تصمیم شورای سقیفه
- ▶ - توجه به سیاست
- ▶ - رفتن به خانه سران مهاجر و انصار بعد از سقیفه
- ▶ - توجه به عبادت
- ▶ - خطبه فدکیه
- ▶ تسبیحات حضرت زهرا (س)
- ▶ - همراهی با تحصن‌کنندگان مخالف ابوبکر
- ▶ داستان حجاب کردن حضرت نزد مرد نابینا
- ▶ - دفاع از علی (ع) در واقعه هجوم به خانه
- ▶ داستان گردن بند پربرکت
- ▶ - خشم از ابوبکر و عمر

اطلاعات کلی درباره حضرت فاطمه (سلام الله علیها)

- ▶ سال تولد بر اساس قول مشهور شیعیان: سال ۵ بعثت
- ▶ وفات: ۷۰ روز یا ۹۰ روز بعد از رحلت رسول اکرم (ص) در سال ۱۱ ه.ق
- ▶ دختر پیامبر اسلام (ص) و خدیجه کبری (س) و همسر امام علی (ع)
- ▶ یکی از پنج تن آل عبا (اصحاب کساء)
- ▶ شیعیان ایشان را معصوم می‌دانند.
- ▶ القاب: زهرا، بَتُول، سیده نساء العالمین
- ▶ کنیه: اُمّ أبیها

دوران کودکی و نوجوانی

- ▶ کمبود گزارش‌های تاریخی
- ▶ مشاهده خشونت‌های مشرکان علیه پیامبر (ص) بعد از دعوت آشکار
- ▶ سه سال از دوران کودکی، در شعب ابی طالب و تحت فشارهای اقتصادی و اجتماعی مشرکان علیه بنی‌هاشم
- ▶ از دست دادن مادرشان (حضرت خدیجه) و عمویشان (ابوطالب)
- ▶ هجرت به مدینه همراه با امام علی(ع) و برخی از زنان

خواستگاری و ازدواج

- ▶ فاطمه (س) خواستگاران متعددی داشت؛ از جمله ابوبکر، عمر و عبدالرحمن بن عوف
- ▶ پاسخ پیامبر (ص): «ازدواج فاطمه امری آسمانی است و نیازمند حکم الهی است.»
- ▶ علی (ع) به سبب ارتباط خانوادگی با پیامبر و ویژگی‌های اخلاقی و دینی فاطمه، علاقه زیادی برای ازدواج با فاطمه داشت؛ اما به خود اجازه نمی‌داد از دختر پیامبر خواستگاری کند.
- ▶ یکی از اصحاب، این مسئله را به پیامبر منتقل کرد و پیامبر با خواستگاری علی (ع) موافقت کرد.
- ▶ پیامبر (ص) درخواست امام علی (ع) و ویژگی‌های رفتاری و فضیلت او را برای فاطمه (س) بیان کرد که با رضایت فاطمه همراه شد.
- ▶ پیامبر (ص) نیز به امر الهی فاطمه (س) را به ازدواج با علی (ع) درآورد.

شان و فضیلت حضرت فاطمه (سلام الله علیها)

سوره کوثر، آیه تطهیر، آیه مودت، آیه اطعام، حدیث بضعه و.... در شان ایشان است.
▶ تنها زن برگزیده در ماجرای مباحله، استمرار نسل پیامبر از طریق فاطمه، مُحَدَّثه بودن و...

آموختن تسبیحات به حضرت زهرا (س)

- ▶ شکایت به پدر از سختی کار، درخواست کمک کار
- ▶ پیامبر (ص) این تسبیحات را به ایشان تعلیم دادند.
- ▶ در ابتدا، رشته ای از پشم تابیده آماده کرد و به عدد تسبیحات به آن گره زد و با دست خویش آن را می چرخاند و تکبیر و تسبیح و تحمید می گفت
- ▶ تربت عمویشان حمزة بن عبدالمطلب
- ▶ تربت سیدالشهداء
- ▶ شهید مطهری: این عملکرد حضرت فاطمه (س) معنادار است؛ یعنی بر ارزش و اهمیت شهید دلالت میکند.

مشارکت‌ها و مواضع سیاسی

- ▶ مخالفت با تصمیم شورای سقیفه
- ▶ رفتن به خانه سران مهاجر و انصار برای اقرار گرفتن از آنان در خصوص برتری امام علی(ع) برای خلافت
- ▶ تلاش برای بازپس‌گیری مالکیت فدک و خطبه فدکیه
- ▶ همراهی با تحصن‌کنندگان مخالف ابوبکر
- ▶ دفاع از علی(ع) در واقعه هجوم به خانه
- ▶ خشم فاطمه (س) از ابوبکر و عمر

بسیاری از گفتارها و رفتارهای فاطمه پس از رحلت پیامبر(ص)، نوعی واکنش سیاسی در اعتراض به غصب خلافت از سوی ابوبکر

وصیت و شهادت

شهادت در اثر مجروحیت بخاطر ضربه ای که...

فرازی از وصیت:

همانا من تو را وصیت می کنم که غسل و کفن کردن مرا کسی غیر از تو انجام ندهد و وقتی وفات کردم، مرا شب دفن کن و هیچ کس را خبر نکن و ابوبکر و عمر را نیز مطلع نساز و تو را سوگند می دهم به حق رسول خدا (ص) که ابوبکر و عمر بر جنازه من نماز نخوانند.

الگوی زنی که اسلام میخواهد بسازد این است...

- ▶ حسن رفتار با شوهر و فرزندان و انجام وظایفش در خانه
- ▶ یک انسان مجاهد غیور خستگی ناپذیر در برخوردش با حوادث سیاسی مهم بعد از رحلت پیامبر (ص)
- ▶ اوج قله معنویت انسانی و تکامل بشری (عبادت و نماز شب و...)

▶ این ۳ بعد را با هم جمع کردن، نقطه درخشان زندگی فاطمه زهرا (سلام الله علیها) است.

مادر از هر سازنده ای سازنده تر و با ارزش تر است.

در محضر حضرت فاطمه (سلام الله عليها)

داستان حجاب کردن حضرت نزد مرد نابینا

داستان گردن بند پربرکت

به خدا سوگند، اگر حق یعنی خلافت و امامت را به اهلش سپرده بودند و از عترت و اهل بیت پیامبر (ص) پیروی کرده بودند، حتی دو نفر هم با یکدیگر درباره خدا و دین اختلاف نمی کردند؛ مقام خلافت و امامت توسط افراد شایسته یکی پس از دیگری منتقل می گردید و در نهایت تحویل قائم آل محمد عجل الله فرجه الشریف و صلوات الله عليهم اجمعین می گردید که او نهمین فرزند از حسین علیه السلام است.

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ

اشاره مختصری به تاریخ اهل بیت (علیهم السلام)
فصل ۶: دوران امام حسن (علیه السلام)

مجتمع تربیتی فرهنگ
دیپستان دخترانه فتم

خانم زاکانی

امام حسن مجتبی (علیه السلام)

- ولادت در ۱۵ رمضان سال سوم هجری
- بیعت مردم عراق با امام حسن (ع) از ترس تسلط معاویه
- ۶-۸ ماه دوران خلافت، حدود ۱۰ سال امامت
- اصحاب امام حسن (علیه السلام) و مردم کوفه شیعیان
- خوارج
- طمعکاران بخاطر غنایم
- مردم عوام
- به تبعیت از رئیس قبیله
- مفاد صلحنامه و واکنش معاویه در قبال آن
- کتاب خدا و سنت پیامبر
- تعیین جانشین
- بی حرمتی نکردن به امام علی (ع)
- در امان ماندن شیعیان
- در امام ماندن همه مردم
- عدم تعرض به امام حسن (ع) و حسین (ع)
- دلایل صلح امام حسن (ع) و معاویه در سال ۴۱ ه.ق
- جلوگیری از انحراف در اسلام
- رشد جریان مخالف در میان شیعیان
- کم بودن سپاه و یاران واقعی
- آشکار کردن چهره واقعی معاویه
- جلوگیری از شهادت امام و اصحاب حقیقی
- نبودن تحلیل سیاسی در مردم
- جلوگیری از سوءاستفاده دشمن خارجی (روم شرقی)
- چرا امام حسن (ع) مثل برادرشان امام حسین (ع) مبارزه نکردند؟
- شرایط متفاوت زمان امام حسن (ع) و امام حسین (ع)
- حفظ اسلام
- توجه به ریشه های دشمنی بنی امیه و بنی هاشم
- شهادت در ماه صفر سال ۴۹ یا ۵۰ به دست همسرشان جعده
- پرشکوه ترین نرمش قهرمانانه تاریخ
- داستان سیرکردن سگ
- داستان اهدای شاخه گل از سوی کنیز به امام

اصحاب امام حسن (علیه السلام) و مردم کوفه

► بعد از شهادت امام علی (ع)، مردم عراق از ترس تسلط معاویه بر آنجا با امام حسن (ع) بیعت کردند.

(۱) شیعیان علی (علیه السلام)

(۲) خوارج (به دنبال مبارزه با معاویه بودند و چون امام در صدد مبارزه با معاویه بود، به او پیوستند).

(۳) طمعکارانی که به دنبال غنایم بودند.

(۴) عوام مردمی که نمی دانستند چه بکنند.

(۵) افرادی که بدون توجه به دین، تابع ریاست قبیله به جنگ آمده بودند.

► همراه با فتوحات، غنایم زیادی نصیب عراق میشد. امام علی به فتوحات پایان دادند؛ مردم خود را طلبکار آل علی می دانستند.

امام حسن (ع) خطاب به مردم کوفه

► ای مردم کوفه! من شما را با واعظ قرآن مورد سرزنش قرار دادم، اما سودی نبخشید؛ با چوب دستی شما را تادیب کردم، اما مستقیم نشدید؛ به وسیله شلاق (برای اجرای حدود الهی) شما را مورد ضرب قرار دادم، باز هم رعایت نکردید. تنها چیزی که میتواند شما را اصلاح کند، شمشیر است؛ اما من برای اصلاح شما خود را به فساد نمی اندازم.

مفاد صلحنامه و واکنش معاویه در قبال آن

«نکته: مفاد صلحنامه در کتابهای تاریخی مختلف، اندکی متفاوت است.»

مفاد صلحنامه	موضوع	واکنش معاویه در قبال آن
۱ معاویه باید به کتاب خدا و سنت پیامبر (ص) عمل کند.	کتاب خدا و سنت پیامبر	بسیاری از اقدامات معاویه، ناقض این مورد بود.
۲ معاویه حق تعیین جانشین نداشته باشد و خلافت از آن حسن بن علی و حسین بن علی (علیهما السلام) است. «در بعضی روایات»	تعیین جانشین	طولی نکشید که با تطمیع و تهدید و قتل عده‌ای، از مردم برای یزید بعنوان خلیفه بعد از خودش بیعت گرفت.
۳ معاویه حق ندارد به علی بن ابی طالب امیرالمؤمنین (علیه السلام) کوچکترین بی‌احترامی و اهانتی بکند.	بی حرمتی نکردن به امام علی (ع)	صدور دستور سبّ و دشنام دادن به امام علی (ع) توسط معاویه

مفاد صلحنامه	موضوع	واکنش معاویه در قبال آن
۴	عدم تعرض به شیعیان امیرالمؤمنین علی (ع)، و رعایت حقوق مالی و جانی آنان در هر کجا که باشند.	در امان ماندن شیعیان معاویه دستور داد شیعیان علی (ع) را هر کجا که یافتند بکشند، و اگر دو نفر شهادت دادند که این فردی با علی (ع) ارتباط دارد او را بکشند و اموالش مباح است. دستور داد اگر فرزندی در حکومت اسلامی به دنیا آمد و اسم او را علی گذاشتند، نوزاد را بکشند. اگر به کسی می‌گفتند تو ملحد و کافری، خیلی بهتر بود که به او بگویند تو شیعه علی هستی! علی بن جهم پدرش را لعن و نفرین می‌کرد که چرا اسمش را علی گذاشته است
۵	معاویه تعهد می‌کند که تمام مردم، اعم از ساکنان شام و عراق و حجاز، از هر نژادی که باشند، از تعقیب و آزار وی در امان باشند و از گذشته آنها صرف نظر کند.	در امام ماندن همه مردم معاویه و کارگزارانش سختی‌های زیادی را به مردم تحمیل کردند.
۶	نباید هیچ گونه خطری از ناحیه معاویه متوجه حسن بن علی و برادرش حسین بن علی (علیهما السلام) و هیچ کدام از افراد خاندان پیامبر (ص) بشود.	عدم تعرض به امام حسن (ع) و حسین (ع) جَعَدَه، دختر اشعث بن قیس به تحریک معاویه و به وعده ازدواج با یزید، امام حسن (ع) را مسموم و به شهادت رساند.

در پایان، معاویه اکیدا تعهد کرد تمام مواد آن را محترم شمرده و دقیقا اجرا کند. او خدا را بر این مسئله گواه گرفت و تمام بزرگان و رجال شام نیز گواهی دادند.

دلایل صلح امام حسن(ع) و معاویه در سال ۴۱ ه.ق

- ▶ این صلحنامه به امام تحمیل شد ولی ایشان با نهایت درایت و هوشیاری، مفاد آن را بصورتی دقیق و کاملاً به نفع اسلام تنظیم کردند.
- ▶ ممانعت از ایجاد انحراف غیرقابل جبران در مسیر اسلام
- ▶ رشد جریان مخالف در میان شیعیان و ایجاد مانع برای امام
- ▶ کم بودن سپاه و یاران واقعی در کوفه (تعداد بسیار کم شیعیان اعتقادی در مقابل شیعیان سیاسی)
- ▶ آشکار کردن چهره واقعی معاویه (چهره معاویه برای مردم آشکار نبود و در ظاهر احکام اسلامی را رعایت میکرد).
- ▶ جلوگیری از شهادت امام و اصحاب حقیقی (حافظان نظام اسلام واقعی و اصیل). در صورت وقوع جنگ، امام به شهادت میرسید و معاویه هم عزاداری میکرد! امام حسن (ع): خواستم حافظی برای دین باقی بماند.
- ▶ نبودن تحلیل سیاسی در مردم (وگرنه همه بی دین نبودند. به دلیل نبود تحلیل سیاسی و ایمان راسخ، شیعیان، شایعه های دشمن را سریع قبول میکردند).
- ▶ جلوگیری از سوءاستفاده دشمن خارجی (روم شرقی) برای حمله به سرزمین اسلامی هنگامی که ۲ گروه مسلمانان (سپاه امام و معاویه) مشغول جنگ با همدیگر هستند.

چرا امام حسن (ع) مثل برادرشان امام حسین (ع) مبارزه نکردند تا کشته شوند؟

- ▶ شرایط جامعه و زمان این ۲ امام، کاملاً با هم متفاوت بود.
- ▶ امام حسین (ع) هم در دوران ۱۰ سال امامتشان در زمان معاویه دست به قیام نزدند.
- ▶ با مرگ معاویه و جانشینی یزید (نقض مفاد صلحنامه و آشکارشدن چهره بنی امیه برای مردم) شرایط قیام مهیا شد.
- ▶ هر ۲ امام دقیقاً به تکلیف و مسئولیت خویش برای حفظ اسلام عمل کردند.
- ▶ صلح امام حسن دقیقاً با قیام امام حسین در یک راستا بود و اگر جای همدیگر بودند دقیقاً همان کار را انجام میدادند.
- ▶ برای تحلیل درست وقایع تاریخی، بررسی ریشه های دشمنی بنی امیه و بنی هاشم، حائز اهمیت است.
- ▶ شهادت امام حسن (ع) در ماه صفر سال ۴۹ به دست همسرشان جعده بوده است.
- ▶ امام وصیت کرده بودند کنار قبر جدشان دفن شوند. عایشه مانع شد؛ امام وصیت کرده بودند اگر مشکلی پیش آمد، در قبرستان بقیع دفنشان کنند.

پرشکوه ترین نرمش قهرمانانه تاریخ

برشی از کتاب انسان ۲۵۰ ساله:

حالا که نمی توانیم کل جامعه را در پوشش تفکر درست اسلامی قرار بدهیم، پس به جای روی آوردن به یک جریان رقیق رو به زوال - که همان جریان عمومی است- یک جریان عمیق اصیل را در اقلیت و در زیر پوشش نگه می داریم تا بماند و تضمین کننده حفظ اصالت های اسلام باشد؛ این کار را امام حسن کرد. یک جریان محدودی را به وجود آورد یا بهتر بگوییم سازماندهی کرد که این جریان همان جریان یاران و صحابه اهل بیت (ع) است، جریان تشیع. که اینها در طول تاریخ اسلام، در طول دوران های سیاه و خفقان آلود، ماندند و موجب شدند و تضمین کردند بقای اسلام را. اگر این ها نبودند به کلی همه چیز دگرگون میشد و جریان امامت و جریان بینش اهل بیت که تضمین کننده اسلام واقعی بود.

در محضر امام حسن مجتبی (علیه السلام)

(بیش از اندازه) شوخی کردن، هیبت انسان را از میان می برد.

در مجازات گناه عجله نکن و میان آن دو، زمانی را برای عذرخواهی باقی گذار.

- ❖ داستان سیر کردن سگ
- ❖ داستان اهدای شاخه گل از سوی کنیز به امام

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ

اشاره مختصری به تاریخ اهل بیت (علیهم السلام)
فصل ۷: دوران امام حسین (علیه السلام)

خانم زاکانی

امام حسین (علیه السلام)

- ولادت: ۳ شعبان سال ۴ ه.ق
- مدت امامت: حدود ۱۰ سال
- مرگ معاویه و بیعت گرفتن برای یزید
- نقض مفاد صلح نامه
- در خواست والی مدینه از امام برای بیعت با یزید
- حرکت از مدینه به مکه
- وصیت نامه امام به محمد بن حنفیه
- ارسال نامه های کوفیان
- ارسال مسلم بن عقیل به کوفه
- بیعت شیعیان در کوفه با مسلم
- حرکت امام از مکه به سمت کوفه
- انتصاب عبید الله بن زیاد به حکومت کوفه
- ارباب شدید مردم
- به شهادت رساندن حضرت مسلم
- برخورد امام با سپاه حر
- حر: راهی انتخاب کنید که شما را نه به کوفه و نه به مدینه برساند.
- وقایع ماه محرم سال ۶۱ ه.ق و عاشورا
- انگیزه ها و اهداف امام حسین (ع)
- اصلاح امت
- امر به معروف و نهی از منکر
- احیای سنت پیامبر اکرم (ص) و امام علی (ع)
- حمایت از حق و مبارزه با باطل
- مبارزه با جهل
- اجرای عدالت
- افشای چهره منافقان
- امتحان گسترده مسلمین
- نظریه های مختلف پیرامون اهداف عاشورا
- کشته شدن (امام رفت تا کشته بشود).
- تشکیل حکومت اسلامی
- امر به معروف و نهی از منکر
- هدف اصلی اصلاح امت اسلامی هست که منجر به تشکیل حکومت اسلامی یا شهادت میشود.
- داستان برداشتن عذاب از قبرستان

مرگ معاویه و درخواست بیعت برای یزید

مرگ معاویه در ۱۵ رجب سال ۶۰ ه.ق و بیعت گرفتن برای پسرش یزید

انتخاب یزید، خلاف مفاد صلح نامه امام حسن «ع» و معاویه در سال ۴۱ ه.ق بود!

خودداری امام حسین(ع) از بیعت با یزید

یزید نامه ای برای حاکم مدینه نوشت و وی را از مرگ معاویه با خبر کرد.

دستور یزید: از حسین بن علی، عبدالله بن عمر، عبدالرحمن ابن ابی بکر و عبدالله بن زبیر به زور بیعت بگیر و هرکس که نپذیرفت، گردنش را بزن.

در خواست والی مدینه (ولید بن عتبّه) از امام برای بیعت با یزید و مهلت گرفتن امام

حرکت از مدینه به مکه

خروج از مدینه تا حرکت به سوی کوفه

- وصیت نامه امام به برادرشان، محمد بن حنفیه قبل از خروج از مدینه:
- من از روی ناسپاسی و زیاده خواهی و برای فساد و ستمگری، خروج نکردم؛ بلکه اصلاح امت جدّم را می‌جویم. می‌خواهم امر به معروف و نهی از منکر کنم و به سیره جدّم و پدرم علی بن ابی طالب (ع) رفتار کنم....
- امام ۴ ماه در مکه ماندند.
- ارسال نامه های کوفیان و دعوت از امام برای قیام
- فرستادن مسلم بن عقیل به عنوان نماینده امام
- بیعت شیعیان در کوفه با مسلم (۱۲ هزار، ۱۸ هزار یا ۳۰ هزار بیعت!)
- مسلم نامه‌ای به امام نوشت و پرشماری بیعت‌کنندگان را تأیید کرد و امام را به کوفه فراخواند.
- حرکت امام، اهل بیت و شیعیان از مکه به سمت کوفه
- انتصاب عبید الله بن زیاد (بسیار خشن و خون ریز) به حکومت کوفه و ارباب شدید مردم به شهادت رساندن حضرت مسلم

برخوردهای امام و لشکر ابن زیاد

- ▶ ابن زیاد چون از حرکت امام به سوی کوفه آگاه شد، حصین بن تمیم (رئیس شرطه خود) را همراه با چهار هزار نفر مرد نظامی برای کنترل اوضاع فرستاد.
- ▶ حربن یزید ریاحی، فرمانده هزار نفر از نیروها بود.
- ▶ برخورد با سپاه حرب بن یزید ریاحی
- ▶ «ای مردم! این، عذری است به درگاه خداوند عزوجل و شما. من به سوی شما نیامدم مگر پس از آنکه نامه‌های شما به من رسید و فرستادگان شما نزد من آمدند و از من خواستند که به نزد شما آیم و گفتید که ما امام نداریم، باشد که به وسیله من خدا شما را هدایت کند، پس اگر بر سر عهد و پیمان خود هستید من به شهر شما می‌آیم و اگر آمدنم را ناخوش می‌دارید، باز گردم.»
- ▶ گفت و شنودهایی بین امام و حر...
- ▶ حر: راهی را انتخاب کنید که شما را نه به کوفه برساند و نه به مدینه!

ورود به کربلا

- ▶ روز دوم محرم سال ۶۱ ق، به عنوان روز ورود امام و یارانش به کربلا
- ▶ خطبه امام:
مردم بندگان دنیا هستند و دین لقلقه زبانشان است؛ حمایت و پشتیبانی از دین تا آنجاست که زندگی‌شان در رفاه است پس هرگاه بلاء و سختی حادث شود دینداران کم می‌شوند.
- ▶ خریدن زمین کربلا
- ▶ رد و بدل شدن پیک‌ها
- ▶ بیعت با یزید یا مرگ؟
- ▶ عمر بن سعد روز سوم محرم، به همراه چهار هزار نفر از مردم کوفه وارد کربلا شد.
- ▶ هفتم محرم و بسته شدن آب
- ▶ گرفتن امان نامه برای فرزندان ام البنین (نفی قبیله گرایي در مقابل اعتقادات مذهبی

تاسوعا و شب عاشورا

► عصر تاسوعا...

«اگر می‌توانی آنها را راضی کن که جنگ را تا فردا به تأخیر اندازند و امشب را به ما مهلت دهند تا با خدای خود راز و نیاز کنیم و نماز بگذاریم. خدا می‌داند که من نماز و تلاوت قرآن را بسیار دوست می‌دارم».

► شب عاشورا...

«به گمانم این، آخرین روزی است که از سوی این قوم مهلت داریم. آگاه باشید که من به شما اجازه (رفتن) دادم. پس همه با خیال آسوده بروید که بیعتی از من بر گردن شما نیست. اینک که سیاهی شب شما را پوشانده، آن را مرکبی بگیرید و بروید».

► خطاب به یاران: همانا من یارانی باوفاتر و بهتر از یاران خود، و خاندانی نیکوکارتر و مهربان‌تر از خاندان خودم سراغ ندارم؛ خدایتان از جانب من پاداش نیکو دهد.

► نگرانی حضرت زینب(س)

► اطمینان دهی یاران امام به اهل بیت (ع)

عاشورا

- ▶ موعظه دشمن قبل از شروع جنگ و معرفی خود
- ▶ مخالفت امام با پیشگام شدن در آغاز جنگ
- ▶ توبه حر بن یزید ریاحی
- ▶ آغاز جنگ از سوی عمر بن سعد
- ▶ وقت نماز ظهر و شهادت حبیب بن مظاهر
- ▶ وقایع عصر عاشورا
- ▶ شهادت نزدیکان امام حسین(ع)

وقایع پس از شهادت امام حسین (علیه السلام)

- ▶ غارت خیمه‌ها
- ▶ تاختن اسب بر بدن امام و جدا کردن سر شهدای کربلا
- ▶ فرستادن سرهای شهدا به کوفه
- ▶ اسارت اهل بیت امام
- ▶ دفن شهدا توسط قبیله بنی اسد بعد از خروج سپاهیان از صحرای کربلا
- ▶ بیماری امام سجاد (ع) و مراقبت از کودکان
- ▶ در هر حال نماز شب حضرت زینب (س) ترک نشد... امان از دل زینب....

انگیزه ها و اهداف امام حسین (علیه السلام)

➤ بیعت نکردن با یزید و مبارزه با ستمگران

➤ اصلاح امت

من از روی ناسپاسی و زیاده خواهی و برای فساد و ستمگری، خروج نکردم؛ بلکه اصلاح امت جدّم را می‌جویم. می‌خواهم امر به معروف و نهی از منکر کنم و به سیره جدّم و پدرم علی بن ابی طالب (ع) رفتار کنم....

➤ امر به معروف و نهی از منکر

➤ احیای سنت پیامبر اکرم (ص) و امام علی (ع)

➤ حمایت از حق و مبارزه با باطل

➤ مبارزه با جهل

۲ نوع انحراف داریم:

(۱) انحراف شخص فاسد

(۲) انحراف حکومت

در آن زمان، خطر انحراف کل اسلام وجود داشت.

انگیزه ها و اهداف امام حسین (علیه السلام)

▶ اجرای عدالت

هر کس حاکم ظالمی را مشاهده کند که (در اثر ظلم و جور) محرمات الهی را حلال شمرده و عهد و پیمان های الهی را شکسته و با سنت و سیره رسول خدا مخالفت کرده و در میان بندگان خدا با گناه و دشمنی عمل می کند و در مقابل چنین حاکم ستمگری هیچ گونه عکس العمل گفتاری یا رفتاری از خود بروز ندهد خداوند چنین انسانی را در جایگاه همان ظالم ستمگر داخل می کند.

▶ افشای چهره منافقان

▶ امتحان گسترده مسلمین

▶ تشکیل حکومت اسلامی

خدایا! تو خوب می دانی که انقلاب و نهضت من به خاطر حکومت و سلطنت بر مردم و دستیابی به زرق و برق دنیا نبوده بلکه هدف من از حکومت، ارائه معالم و نشانه های دینت به مردم ، و اصلاح بلاد و شهرها و ایجاد امنیت برای بندگان و عمل به فرایض و سنتها و احکام توست.

نظریه های مختلف پیرامون اهداف عاشورا

(۱) امام رفت تا کشته شود؛ از ابتدا هدفی جز شهادت را دنبال نمی کرده است.

(ناقض این نظریه: مواجهه امام با حُر: من را رها کنید تا برگردم.)

(۲) هدف امام جلوگیری از جنگ و تشکیل حکومت است.

(ناقض این نظریه: شنیدن خبر شهادت مسلم و عدم بازگشت)

(۳) هدف اصلی، امر به معروف و نهی از منکر است.

(۴) هدف اصلی اصلاح امت اسلامی هست که منجر به تشکیل حکومت اسلامی یا شهادت میشود.

(جامع ترین نظریه در تکمیل نظریه سوم)

هدف اصلی قیام امام حسین (ع)، اصلاح امت اسلامی هست که منجر به تشکیل حکومت اسلامی یا شهادت میشود.

در زمان امام، این هدف منجر به شهادت و در زمان ما، منجر به تشکیل حکومت و انقلاب اسلامی ایران شد.

در محضر امام حسین (علیه السلام)

فرزندم! در مسیر حق استوار و ثابت باش گرچه تلخ و سخت باشد.

پنج دستور را عمل کن بعد از آن هر چقدر دلت می‌خواهد به سوی گناه برو؛

- ۱- روزی خدا را نخور
- ۲- از تحت حکومت خداوند بیرون برو
- ۳- جایی پیدا کن که خدا تو را نبیند
- ۴- عزرائیل را موقع جان دادن از خودت دور کن
- ۵- اگر خواستند تو را به آتش جهنم ببرند نرو!

آنگاه هر قدری می‌خواهی معصیت نما!

❖ داستان برداشتن عذاب از قبرستان به سبب مداوت بر زیارت عاشورا

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ

اشاره مختصری به تاریخ اهل بیت (علیهم السلام)
فصل ۸: دوران امام سجاد (علیه السلام)

دوران امام سجاد (علیه السلام)

- ارتداد مردم بعد از امام حسین (ع)
- تولد: ۳۴ ه.ق - شهادت: ۹۴ یا ۹۵
- ۳۴ سال امامت (ازسخت ترین ادوار تاریخ شیعه)
- تنزل جامعه از نظر دینی و سیاسی
- تحریف دین و احادیث جعلی
- سرکوب شیعیان خصوصا در مراکز تشیع (کوفه)
- تقیه برای حفظ اساس اسلام
- بازگشت به سنت های جاهلی
- فساد و فحشا در مدینه و مکه
- هدف اصلی امام: ایجاد حکومت اسلامی
- ۳ کار اساسی امام
- ۱- احیای تفکر اصیل اسلامی
- ۲- اثبات حقانیت اهل بیت (علیهم السلام)
- ۳- ایجاد تشکیلات منسجم
- برخورد امام با علمای درباری
- عدم تحریک دیگران، جذب حداکثری به دین
- قیام های شیعیان در عصر امام
- ۱- قیام حره (مدینه)
- ۲- قیام توابین (کوفه)
- ۳- قیام مختار (کوفه - موالی / ایرانیان)
- برخی اقدامات امام:
- مخالفت امام با غالیان
- خرید بردگان و تربیت موالی
- توجه به دعا (صحیفه سجادیه، رساله حقوق)
- زنده نگه داشتن یاد عاشورا
- برترین روزگار از نظر علمی و اخلاقی
- کار برای آینده و افزایش شیعیان
- مسمومیت امام

ارتداد مردم از دین بعد از عاشورا و نقش امام در جذب افراد به مذهب تشیع

- ❖ شرایط سیاسی خاص در زمان امام و سرکوب شیعیان
- ❖ حکومت، خاندان پیامبر (ص) را به فجیع ترین حالت ممکن به شهادت رساند.
- ❖ مردم بعد از حسین (ع) مرتد شدند، مگر ۳ نفر؛ و در روایتی هست ۵ نفر و در روایت دیگر، ۷ نفر.
- ❖ امام سجاد (ع): در مکه و مدینه ۲۰ نفر نیستند که ما را دوست داشته باشند.
- ❖ امام صادق (ع): مردم تدریجا ملحق شدند و زیاد شدند.
- ❖ نقش امام سجاد (ع) در این میان چیست؟
- ❖ خیلی از همین مردم، به عنوان شاگردان امام باقر (ع) و صادق (ع) حاضر میشوند.

وضعیت زمانه

- ▶ تنزل جامعه از نظر سیاسی و دینی (سطح دینی مردم خیلی پایین بود).
- ▶ تنزل جامعه تا حدی که مردم مدینه به عنوان برده یزید با وی بیعت کردند!
- ▶ تغییر و تحریف ارزش های دینی از سوی امویان
- ▶ دین و دینداری بازیچه دست حاکمان و فرماندهان نظامی بود.
- ▶ حجاج، عبدالملک (خلیفه اموی) را برتر از رسول الله می دانست.
- ▶ کشتن شیعیان با کوچکترین تهمت
- ▶ بزرگترین خواننده ها، نوازنده ها از مکه یا مدینه هستند!
- ▶ (مکه و مدینه، یکی از بزرگترین مراکز فساد)
- ▶ احیای سنت های جاهلی

اقدامات اساسی امام سجاد (علیه السلام)

➤ هدف اصلی: ایجاد حکومت اسلامی (در امتداد هدف انسان ۲۵۰ ساله)

➤ کارهای اساسی امام سجاد (ع) در راستای رسیدن به هدف:

➤ ۱- احیا و تدوین تفکر اصیل اسلامی بر اساس اسلام حقیقی

➤ ۲- اثبات حقانیت اهل بیت (علیهم السلام)

➤ ۳- ایجاد تشکیلات منسجم

امام سجاد برای آینده کار میکردند...

امام سجاد (ع) و سیاست

- ▶ دوران امامت ۳۴ ساله ایشان، یکی از سخت ترین دوران حیات شیعه
- ▶ شکنجه شیعیان
- ▶ تبدیل کوفه به محلی برای سرکوبی شیعیان (بعد از عاشورا)
- ▶ در کل امام بهانه به دست آنها نمی داد ولی شاهد رفتارهای تند هم هستیم!
- ▶ (خصوصا بعد از عاشورا و در مقابل ابن زیاد و یزید)
- ▶ پرهیز از اقدامات سیاسی تند (به دلیل حساسیت دستگاه اموی و نبودن نیرو)
- ▶ استفاده از تقیه (پنهان کردن عقیده یا انجام کاری بر خلاف نظر قلبی بنا به دلایلی خاص)

نهضت ها و قیام های هم عصر

۱- قیام حره (سال ۶۳ در مدینه به رهبری عبدالله بن حنظله)

بازگشت سران مدینه از شام، شورش علیه حکومت، چند روز جان و مال و ناموس مردم مدینه به سپاه شام حلال شد، در امان ماندن امام سجاد (ع) بخاطر عدم حضور در شورش

۲- قیام توابین (سال ۶۵ درکوفه به رهبری سلیمان بن صرد خزاعی)

نسنجیدن موقعیت، سپردن خود به دست حوادث، عدم همراهی بعضی شیعیان، کشته شدن به دست سپاه شام

۳- قیام مختار ثقفی (سال ۶۶ در کوفه به رهبری مختار)

مبهم بودن شخصیت مختار و ارتباطش با امام در تاریخ، انتقام از قاتلان واقعه کربلا، تشکیل حکومت شیعی، حضور موالی و ایرانیان، سرکوب قیام به دست مصعب بن زبیر در سال ۶۷ ه.ق

نتیجه: رعب و وحشت، دستگاه حاکم قاطعانه در مقابل این قیامهای شیعی ایستاده است!

بعضی اقدامات امام سجاد (علیه السلام)

- ▶ امام، برترین روزگار در بعد علمی و اخلاقی
- ▶ مخالفت با افراطی های شیعه (غالیان / اهل غلو)
- ▶ امام سجاد (ع): ما را در حدی که اسلام گفته دوست بدارید و ما را بیشتر از آنچه هستیم بالا نبرید.
- ▶ تربیت موالی برای آینده تشیع «موالی / بردگان و کنیزکان غیرعرب»
- ▶ هیچ برده ای را بیش از یک سال نگه نمی داشتند و بعد از آزادی، اموالی در اختیار آنها می گذاشتند.
- ▶ آشنایی نزدیک کنیزان با شخصیت علمی و اخلاقی امام، کاشت بذر محبت اهل بیت (ع) در قلوبشان و انتشار اسلام به مناطق مختلف جهان اسلام به وسیله این مبلغان
- ▶ زنده نگه داشتن یاد عاشورا
- ▶ پی بردن به اهمیت استفاده از دعا در شرایط آن زمان!
- ▶ صحیفه سجادیه و رساله حقوق

شهادت امام سجاد (علیه السلام)

علیرغم همه محافظه کاری های امام، دستگاه خلافت به حضرت بدبین بود و در نهایت، مسموم و به شهادت رسیدند.

در محضر امام سجاد (علیه السلام)

در این دنیا سرور مردم سخاوتمندان هستند و در قیامت سید و سرور مردم، پرهیزکاران خواهند بود.

❖ تغییر رنگ صورت موقع وضو / آیا میدانید که در برابر چه کسی می‌خواهم بایستم؟

❖ حفظ تمرکز موقع عبادت و نماز

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ

اشاره مختصری به تاریخ اهل بیت (علیهم السلام)
فصل ۹: دوران امام باقر (علیه السلام)

خانم زاکانی

مجتمع تربیتی فرهنگ
دبیرستان دخترانه فتم

امام محمد باقر (علیه السلام)

- ▶ اقدامات امام برای گسترش معارف دینی
 - ▶ ترویج نظرهای فقهی اهل بیت (ع)
 - ▶ استدلال بر پایه کتاب و سنت
 - ▶ مبارزه با یهود و اسرائیلیات
 - ▶ امام باقر به نوعی موسس مکتب فقهی شیعه
 - ▶ شهرت امام در تفسیر
 - ▶ تشویق به کتابت حدیث
 - ▶ مبارزه با غالیان
 - ▶ تربیت شاگردان
 - ▶ گسترش مناطق شیعه نشین (مثل خراسان)
 - ▶ موضع گیری در برابر خلافت اموی
 - ▶ اقدامات فرهنگی همراه با اعتدال در رفتار سیاسی
 - ▶ عدم حضور در هیچ شورش یا قیام
 - ▶ اهتمام به بیان معارف حقیقی اسلام
- ▶ تولد: سال ۵۷ ق / شهادت: ۱۱۴ ق
 - ▶ مدت امامت: ۱۹ سال
 - ▶ لقب: باقرالعلوم (شکافنده دانش ها)
 - ▶ ایجاد فضای نسبتا باز برای شیعه
 - ▶ جایگاه علمی امام
 - ▶ بی اعتنایی به فقه و حدیث تا قبل از امام
 - ▶ درگیری های سیاسی و علاقه به دنیا
 - ▶ عالمان درباری
 - ▶ جلوگیری از کتابت حدیث
 - ▶ فتوحات و کشورگشایی

جایگاه علمی امام محمد باقر (ع)

► یکی از اساتید درباره مرجعیت عام امام می نویسد:

امام باقر وارث امام سجاد (ع) در امامت و هدایت مردم بود. از این رو علمای تمام بلاد اسلام از هر سو به محضرش می شتافتند و کسی به مدینه نمی آمد مگر اینکه به خدمت او شرفیاب می شد و از علوم بی پایانش بهره ها می گرفت.

► شمار زیادی از بزرگان فقه و حدیث برای بهره گیری علمی از او به مدینه می آمدند.

► در میان امامان شیعه بعد از امیرالمومنین (ع)، سند بیشتر روایات به امام باقر (ع) و امام صادق (ع) می انجامد. (به دلیل موقعیت سیاسی خاص آن زمان)

► ایشان در آن زمان به عنوان امام، عالم، فقیه و محدث شناخته می شدند.

► مبارزه با اختلافات فقهی بین فرق اسلامی

وضعیت فقه و حدیث تا قبل از امام باقر (ع)

- ▶ تا قبل از امام باقر (ع)، در جامعه اسلامی به فقه و حدیث اعتنایی نمی شد.
- ▶ درگیری های سیاسی و علاقه به دنیا دامن گیر حکومت و عالمان درباری
- ▶ مردم از اصل دین و به خصوص فقه، غافل شدند.
- ▶ جلوگیری از کتابت حدیث که از زمان ابوبکر و عمر رایج شده بود «بغیر از زمان امام علی (ع)» از عوامل عمده انزوای فقه بود.
- ▶ اوج بی خبری مردم از فقه: فتوحات و کشورگشایی (عدم توجه به فعالیت علمی و تربیت دینی)
- ▶ در دوران بنی امیه که به امور دینی توجه چندانی نمی شد، مردم نسبت به فقه و مسائل دینی آگاهی نداشتند و چیزی از آن نمی فهمیدند و تنها اهل مدینه بودند که از این گونه مسائل آگاهی داشتند.
- ▶ در منابع آمده که در طول نیمه دوم قرن اول، مردم حتی کیفیت اقامه نماز و گزاردن حج را نیز نمی دانستند!

اقدامات امام برای گسترش معارف دینی

▶ ترویج نظرهای فقهی اهل بیت (ع) به عنوان نماینده مکتب تشیع

▶ استدلال بر پایه کتاب و سنت

▶ مبارزه با یهود و اسرائیلیات

▶ تکذیب احادیث دروغین یهودیان در مورد انبیای الهی

▶ نمونه ای از احادیث اسرائیلی: کعبه هر صبحگاهان برابر بیت المقدس سجده میکند.

▶ پاسخ امام: خداوند بقعه ای محبوب تر از کعبه روی زمین نیافریده است.

▶ امام باقر به نوعی موسس مکتب فقهی شیعه به شمار میروند که در دوره امام صادق گسترش یافت.

▶ تشویق به کتابت حدیث

▶ مبارزه با غالیان (بدنام شدن ائمه و شیعیان و زمینه سازی برای دورشدن از تشیع)

▶ تربیت شاگردان

▶ گسترش مناطق شیعه نشین (مثل خراسان- در کنار مدینه و کوفه)

موضع گیری در برابر خلافت اموی

- ▶ پس از واقعه کربلا، ۲ مسیر در شیعه دنبال شد:
- ▶ (۱) مسیر آرام و فرهنگی همراه با اعتدال در رفتار سیاسی (به رهبری ائمه «ع»)
- ▶ (۲) مسیر اقدامات سیاسی تند و مبارزات نظامی (مثل قیام توابین، مختار و بعضی شیعیان)
- ▶ همه خلفا می دانستند که امامان شیعه (ع) مدعی خلافت هستند.
- ▶ شیعیان همواره از همکاری با حکام - جز در موارد استثنایی- منع می شدند.
- ▶ امام در هیچ شورش یا قیام مسلحانه حضور نیافت و از هر فرصتی برای نامشروع نشان دادن خلافت استفاده میکرد.
- ▶ اهتمام به بیان معارف حقیقی اسلام
- ▶ در نهایت به دست هشام بن عبدالملک به شهادت رسیدند.
- ▶ وصیت: ۱۰ سال عزاداری بعد از امام در صحرای منا

در محضر امام محمد باقر (علیه السلام)

همه جنبندگان زمین، حتی ماهیان دریا، بر جوینده دانش درود می‌فرستند.

کسی که از روی بی میلی، بدون عذر و علت نماز جماعت را که اجتماع مسلمانان است ترک کند، نمازی برای او نیست.

داستان: اجابت دعا در گرو اعتقاد به ولایت

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ

اشاره مختصری به تاریخ اهل بیت (علیهم السلام)
فصل ۱۰: دوران امام جعفر صادق (علیه السلام)

امام جعفر صادق (علیه السلام)

- ▶ ولادت: ۸۳ ق - شهادت: ۱۴۸ ق
- ▶ طول عمر: حدود ۶۵ سال
- ▶ مدت امامت: ۳۴ سال
- ▶ شخصیت علمی و دینی
- ▶ ۴ هزار شاگرد
- ▶ مذهب شیعه / مذهب جعفری
- ▶ ضعف بنی امیه و روی کار آمدن عباسیان
- ▶ عدم قیام مسلحانه علیرغم خواست شیعیان
- ▶ تشکیل سازمان وکالت
- ▶ ارتباط بیشتر با شیعیان
- ▶ پاسخ به سؤالات شرعی
- ▶ دریافت وجوه شرعی
- ▶ رسیدگی به مشکلات شیعیان
- ▶ نشان دادن قبر امام علی (ع)
- ▶ شهادت در اثر مسمومیت
- ▶ قبرستان بقیع
- ▶ داستانها:
- ▶ دعا کردن برای وسعت رزق / خدا راهی قرار داده!
- ▶ اذیت شدن مرد زیر آفتاب برای کسب روزی

فعالیت های علمی امام صادق (علیه السلام)

- ▶ برخی منابع، شمار شاگردان ایشان را حدود ۴ هزار نفر دانسته اند. (۴ هزار شاگرد!)
- ▶ (یادمان باشد که امام سجاد فرموده بودند در کل مکه و مدینه، ۲۰ نفر ما را دوست ندارند!)
- ▶ این تعداد شاگردان، ثمره اقدامات فرهنگی امام سجاد (ع) و شرایط سیاسی هست.
- ▶ بخاطر ضعف حکومت اموی و روی کارآمدن عباسیان، فعالیت علمی بسیار بیشتری نسبت به دیگر امامان داشتند.
- ▶ بیشتر روایات باقی مانده، از امام صادق (ع) است و از این رو مذهب شیعه را مذهب جعفری نیز می خوانند.
- ▶ امام صادق (ع) در میان پیشوایان فقهی اهل سنت نیز جایگاه بالایی دارد.

شخصیت علمی و دینی امام صادق (علیه السلام)

مالک بن انس (رئیس مذهب مالکی از اهل سنت):

من خدمت جعفر بن محمد مشرف می شدم. آن حضرت اهل مزاح بود و همواره تبسم ملایمی بر لب هایش نقش می بست. هنگامی که در محضر او نامی از رسول خدا برده می شد، رنگش تغییر می کرد. (احساس اشتیاق و خضوع) در مدتی که به خانه آن حضرت رفت و آمد داشتم، او را جز در یکی از ۳ حال ندیدم؛ یا نماز می خواند یا روزه بود و یا به قرائت قرآن مشغول بود. هرگز بدون وضو از حضرت رسول (ص) حدیث نقل نمی کرد و سخن به گزاف نمی گفت. ایشان از آن دسته علمای زاهدی بود که ترس از خدا سراسر وجودش را فراگرفته بود. هرگز به خدمت او شرفیاب نشدم جز اینکه زیراندازش را از زیر پای خودش بر میداشت و زیر پای من میگذاشت.

ابوحنیفه (رئیس مذهب حنفی از اهل سنت):

من هرگز فقیه تر از جعفر بن محمد ندیده ام؛ او بی گمان اعلم امت اسلامی است. علمای اسلام با تمام اختلاف نظرها، در فردی به غیر از امام صادق (ع) و علم او اتفاق نظر ندارند.

پیرامون اقدامات امام صادق (علیه السلام)

► عدم قیام مسلحانه: امام با وجود ضعف حکومت اموی و درخواست شیعیان، برضد حکومت قیام نکرد.

► تشکیل سازمان وکالت

► ارتباط بیشتر با شیعیان

► پاسخ به سؤالات شرعی

► دریافت وجوه شرعی

► رسیدگی به مشکلات شیعیان

► فعالیت این سازمان در زمان امامان بعد گسترش پیدا کرد و در غیبت صغرا به اوج رسید.

► نشان دادن قبر امام علی (ع) که تا قبل از آن پنهان بود.

► امام صادق(ع) به دستور منصور دوانیقی و بر اثر مسمومیت، شهید و در قبرستان بقیع دفن شدند.

در محضر امام جعفر صادق (علیه السلام)

هر دعایی که از خدای عزوجل خواسته می‌شود، به آسمان راه ندارد (مستجاب نمی‌شود) تا اینکه بر محمد و آل محمد صلوات فرستاده شود.

هیچ کس نیست در روز قیامت مگر اینکه آرزو کند ای کاش امام حسین (ع) را زیارت کرده بودم آن هنگامی که می‌بیند که با زوّار امام حسین (ع) چه می‌کنند، چقدر نزد خداوند مورد کرامت واقع می‌شوند.

دانش فقط از راه تحصیل به دست نمی‌آید؛ بلکه علم نوری است که خداوند آن را در قلب کسی که هدایتش را بخواهد قرار می‌دهد.

داستان‌ها:

دعا کردن برای وسعت رزق/ خدا راهی قرار داده!
دوست دارم که مرد برای به دست آوردن روزی خویش در برابر آفتاب اذیت ببیند.

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ

اشاره مختصری به تاریخ اهل بیت (علیهم السلام)
فصل ۱۱: دوران امام موسی کاظم (علیه السلام)

خانم زاکانی

امام موسی کاظم (علیه السلام)

- ▶ ولادت: ۱۲۷ یا ۱۲۸، شهادت: ۱۸۳ ه.ق
- ▶ ۳۵ سال دوره امامت
- ▶ القاب: کاظم، عبد صالح
- ▶ اوج قدرت خلافت عباسی
- ▶ حبس طولانی مدت
- ▶ تقیه
- ▶ عدم موضع گیری صریح علیه خلافت
- ▶ عدم حضور در شورش ها
- ▶ تلاش برای مشروعیت زدایی از خلافت عباسی
- ▶ مناظره با خلیفه و سایر ادیان
- ▶ سازمان وکالت
- ▶ مبارزه طولانی و تشکیلاتی
- ▶ وجود روایات متناقض درباره امام
- ▶ دورانی در خفا بودند.
- ▶ استقامت در برابر جریان های فساد
- ▶ حفظ اسلام حقیقی
- ▶ مسمومیت در زندان
- ▶ مزارشان در کاظمین

وضعیت زمانه و اوضاع سیاسی

- ▶ اوج قدرت خلافت عباسی
- ▶ ایشان چندین بار زندانی شدند و در زندان به شهادت رسید.
- ▶ تاکید بر تقیه برای حفظ جان شیعیان و باقی ماندن اسلام ناب
- ▶ موضع‌گیری صریحی در برابر خلفای عباسی و قیام‌های علوی گزارش نشده.
- ▶ امام در مناظره و گفتگو با خلفای عباسی و دیگران تلاش می‌کرد از خلافت عباسیان مشروعیت‌زدایی کند.
- ▶ مناظرات و گفتگوهایی با برخی عالمان یهودی و مسیحی

فراز هایی از کتاب انسان ۲۵۰ ساله

▶ به گمان من، بعد از دوران امام سجاد، هیچ دورانی به سختی به سختی دوران موسی بن جعفر نبود.

▶ امام، یقیناً در یک دورانی در خفا زندگی میکردند و معلوم نبوده کجاست!

▶ یک آدمی که فقط مساله میگوید و معارف اسلامی بیان میکند، هیچ کاری هم به حکومت ندارد و مبارزه سیاسی نمی کند که تحت چنین فشارهایی قرار نمیگیرد!

▶ در حدیث هست که امام مدتی در مدینه نبوده اند، در روستاهای شام تحت تعقیب دستگاه های حاکم وقت و مورد تجسس جاسوسان، از این ده به آن ده با لباس مبدل و به طور ناشناس بودند که به غاری وارد میشوند که یک فرد نصرانی در آنجا بود. حضرت با او بحث میکنند و او را مسلمان میکنند!

▶ ما خیال میکنیم یک آقای مظلوم، بی سر و صدا و سر به زیری بودند و رفتند ماموران ایشان را کشیدند و آوردند در بغداد یا بصره زندانی کردند و بعد هم مسموم کردند و از دنیا رفت؛ همین و بس! قضیه این نبود. قضیه یک مبارزه طولانی، تشکیلاتی و با افراد زیاد بود. در تمام آفاق اسلامی موسی بن جعفر کسانی را داشت که به او علاقه مند بودند.

▶ استقامت ائمه ما در مقابل آن جریان های فساد، موجب این شد که ما امروز می توانیم اسلام حقیقی را پیدا کنیم. اگر این حرکت مبارزه جویانه سرسخت ائمه در طول ۲۵۰ سال نبود، بدانید که قلم به مردها و زبان به مردهای دوران بنی امیه و بنی عباس اسلام را تدریجاً آنقدر عوض میکردند که بعد از گذشتن یکی دو قرن از اسلام، هیچ چیز باقی نمی ماند و یا قرآنی نمی ماند یا قرآن تحریف شده ای می ماند!

▶ اسلام را همین مقاومت ها بود که تا امروز نگه داشت.

پیرامون امام کاظم (علیه السلام)

➤ گسترش سازمان وکالت برای ارتباط با شیعیان در مناطق مختلف

➤ بروز انشعابات در شیعه

➤ منابع شیعه و سنی، علم، عبادت، بردباری و بخشندگی وی را ستوده و او را کاظم و عبد صالح لقب داده‌اند.

➤ بزرگان اهل سنت به ایشان به عنوان یک عالم دینی احترام می‌گذاشتند.

➤ مزار در کاظمین

در محضر امام موسی کاظم (علیه السلام)

از ما نیست کسی که هر روز حساب خود را نکند، پس اگر کار نیکی کرده است از خدا زیادی آن را بخواهد، و اگر در آن کار بدی کرده، از خدا آمرزش طلب نموده و به سوی او توبه نماید.

خداوند بهشت را بر هر هرزه گوی کم حیا که باکی ندارد چه می گوید و یا به او چه گویند حرام گردانیده است.

داستان:

علی بن یقطین (وزیر شیعی عباسیان)
صفوان جمال و کرایه شترها به هارون الرشید

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ

اشاره مختصری به تاریخ اهل بیت (علیهم السلام)
فصل ۱۲: دوران امام علی بن موسی الرضا (علیه السلام)

علی بن موسی الرضا در برخورد با خلفا

دوره ۲۰ ساله امامت امام رضا (ع) (۱۰ سال، هارون الرشید / ۵ سال امین و ۵ سال در دوره مامون)

➤ تاریخ اطلاعات زیادی درباره ایشان در دوره هارون و امین ثبت نکرده است. (تقیه)

➤ جایگاه والای امام در مدینه

➤ از اولین اقدامات مامون: حل مشکل علویان و مبارزات شیعیان

اهداف مامون از دعوت امام به خراسان:

➤ ۱- میخواست مبارزان انقلابی را به میدان سیاست بکشانند. (تمام شدن شورش ها)

➤ ۲- پایان دادن به ادعای شیعه مبنی بر غاصبانه بودن خلافت اموی و عباسی (مشروعیت بخشی)

➤ ۳- نقض ادعای شیعه مبنی بر پارسایی و بی اعتنایی امام به دنیا

➤ ۴- کنترل امام که کانون مبارزه بود.

➤ ۵- ایجاد فاصله بین امام و مردم

➤ ۶- کسب وجهه و حیثیت معنوی مامون و خلافت عباسی

➤ ۷- تبدیل امام به توجیه گر اقدامات خلافت عباسی

حقا باید گفت سیاست مامون از پختگی و عمق بی نظیری برخوردار بود.

سفر به خراسان

➤ هجرت امام از مدینه به مرو در سال ۲۰۰ یا ۲۰۱ ه.ق به دستور مأمون

➤ مشخص کردن مسیر سفر امام رضا (عدم عبور از مراکز شیعه‌نشین، ترس از اجتماع شیعیان اطراف امام)

➤ کراهت امام هنگام سفر! (می دانستند که این سفر مرگ است!)

حدیث سلسله الذهب

وقتی امام رضا(ع) در سفر به خراسان به نیشابور رسید، شماری از مُحَدَّثان عرض کردند: ای پسر پیغمبر از شهر ما تشریف می‌برید و برای ما حدیثی بیان نمی‌فرمایید؟ پس از این تقاضا، حضرت فرمودند:

اللَّهُ جَلَّ جَلَالُهُ يَقُولُ لَا إِلَهَ إِلَّا اللَّهُ حِصْنِي فَمَنْ دَخَلَ حِصْنِي أَمِنَ مِنْ عَذَابِي قَالَ فَلَمَّا مَرَّتِ الرَّاحِلَةُ نَادَانَا بِشُرُوطِهَا وَ أَنَا مِنْ شُرُوطِهَا

خداوند جل جلاله می‌فرماید: «لَا إِلَهَ إِلَّا اللَّهُ» دژ و حصار من است، پس هرکس که در دژ من درآید از عذابم در امان است. چون مرکب به راه افتاد[امام رضا](ع) گفت:
[البته] با شرایطش! و من جزو شرایطش هستم.

بیان این حدیث در نیشابور، یکی از مهم‌ترین و مستندترین حوادث مسیر حرکت امام رضا(ع) می‌دانند. وجه تسمیه سلسله الذهب (سلسله طلایی!) چیست؟

پیشنهاد ولایت عهدی مأمون

- ▶ پس از استقرار امام در مرو، مأمون قاصدی به خانه امام رضا فرستاد و به وی پیشنهاد داد که من می‌خواهم خودم را از خلافت خلع کنم و آن را به تو بسپارم.
- ▶ امام به شدت با این کار مخالفت کرد.
- ▶ امام در پاسخ مأمون گفت: «اگر حکومت حق توست، نمی‌توانی به کس دیگر ببخشی و اگر متعلق به تو نیست، شایستگی بخشش آن را نداری»
- ▶ زیر سوال بردن اساس مشروعیت خلافت مأمون!
- ▶ امام این پیشنهاد مأمون را تلاشی برای تثبیت خلافت و سوءاستفاده از جایگاه امام، ارزیابی کرد.
- ▶ مأمون خواست که ولایت عهدی پس از خودش را به امام واگذار کند.
- ▶ مخالفت شدید امام
- ▶ تهدید مأمون
- ▶ امام: پس من می‌پذیرم بدین شرط که نه فرمان دهم و نه بازدارم، نه فتوا دهم و نه قضاوت کنم، نه کسی را به کاری گمارم و نه عزل کنم و نه چیزی را از جایگاهش تغییر دهم. (عدم شرکت در هیچ یک از شئون حکومت!)
- ▶ مأمون، شرط او را پذیرفت.

امام ولیعهد مامون میشود.

► بدین طریق، مأمون در سال ۲۰۱ق با امام رضا (ع) به عنوان ولیعهد پس از خود بیعت کرد.

► برخی از دستاوردهای ولایتعهدی امام:

► برملاکردن ادعای امامت شیعی در سطح عظیم اسلام (تقیه نکردن امام رضا (ع) در بحث امامت)

► استفاده از خدمات دولتی به نفع تشیع

► اعتراف همه به علم الهی امام که در مناظرات با بزرگان دیگر ادیان اثبات می شد.

► دلگرمی مبارزان شیعی از وضع جدید امام

► احساس شکست مامون، عدم نیل به اهداف: شایعه پراکنی و نقل سخنان دروغ از امام

► ترس مامون از محبوبیت و نفوذ سیاسی امام، در نهایت امام را به شهادت رساند.

در محضر امام علی بن موسی الرضا (علیه السلام)

انجام کار نیک و کوشش در عبادت را با تکیه بر دوستی آل محمد (ص) رها نکنید؛ دوستی آل محمد (ص) و تسلیم بودن در برابر دستوراتشان را نیز با تکیه بر عبادت وانگذارید، چراکه هیچیک از این دو بدون دیگری پذیرفته نمی‌شود.

از نشانه های دین فهمی، حلم و علم است و خاموشی دری از درهای حکمت است.
خاموشی و سکوت، یاور و راهنمای هر کار خیری است.

- ▶ نماز عید فطر
- ▶ ترک جلسه مناظره هنگام اذان
- ▶ دلاکی مرد ناشناس در حمام

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ

اشاره مختصری به تاریخ اهل بیت (علیهم السلام)
فصل ۱۳: دوران امام جواد، هادی و حسن عسکری (علیهم السلام)

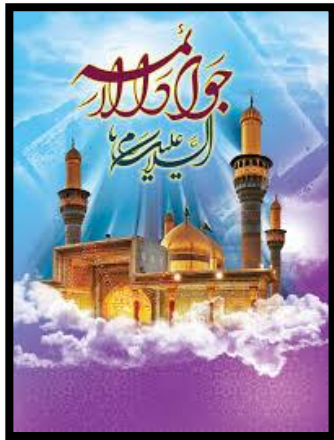

مجتمع تربیت فرهنگ
دیپستان دخترانه فتم

خانم زاکانی

▶ تلاش گسترده تشکیلاتی در جهت برنامه ای درازمدت

- ▶ امام جواد در نوجوانی به امامت رسید و پس از جهادی فشرده با دشمن، در سن ۲۵ سالگی به شهادت رسید.
- ▶ در جوانی، وجودش برای دشمنان خدا غیرقابل تحمل شد و او را با زهر به شهادت رساندند.
- ▶ اگر دشمن صریح و آشکار دشمنی بکند و ادعای ریاکاری نداشته باشد، کار او آسان تر است. (ریاکاری مامون، در این صورت شناختن او برای مردم سخت می شود.)
- ▶ در دوران ما و همه ادوار تاریخ، قدرتمندان سعی کرده اند وقتی از مقابله رویاروی با مردم عاجز شدند، دست به حيله ریاکاری و نفاق بزنند.
- ▶ امام رضا (ع) و امام جواد (ع) همت بر این گماشتند که ماسک تزویر و ریا را از چهره مامون کنار بزنند و موفق شدند.
- ▶ بحث آزاد، میراث اسلامی ماست؛ امام جواد (ع) به طور علنی در محضر مامون، با علما و دیگر مدعیان استدلال میکرد و برتری خود و سخن خود را ثابت کرد.

► در نبرد بین امام هادی (ع) و خلفایی که در زمان ایشان بودند، آن کس که ظاهراً و باطناً پیروز شد، امام هادی (ع) بود؛ در زمان امامت آن بزرگوار، شش خلیفه، یکی پس از دیگری آمدند و به درک واصل شدند.

► این خلفا غالباً با ذلت مردند؛ به عکس شیعه!

► شیعه در دوران حضرت هادی (ع) و حضرت عسکری (ع) و در آن شدت عمل، روز به روز وسعت پیدا کرد و قوی تر شد.

► امام هادی ۴۲ سال عمر کردند که ۲۰ سالش در سامرا گذشت.

► سامرا: پادگانی که خیلی از ساکنان آن، غلامان ترک بودند و امامان را نمی شناختند!

► جمع شدن عده قابل توجهی از بزرگان شیعه در سامرا: رساندن پیام امامت به سراسر دنیای اسلام از طریق نامه نگاری و سازمان وکالت (تشکیلات شیعه)

► چون شبکه قوی ای به وجود آورده بودند، دستگاه خلافت نمی توانست به آنها دست یابد.

- ▶ اگر اسلام انسان های کمر بسته نداشت، نمی توانست بعد از هزار و دویست، سیصد سال تازه زنده شود و بیداری اسلامی به وجود بیاید؛ باید یواش یواش از بین می رفت!
- ▶ اگر اسلام کسانی را نداشت که بعد از پیغمبر این معارف عظیم را در ذهن تاریخ بشری و در تاریخ اسلامی نهادینه کنند، باید از بین میرفت؛ تمام میشد و اصلاً هیچ چیزش نمی ماند! اگر هم می ماند، از معارف چیزی باقی نمی ماند! مثل مسیحیت و یهودیت
- ▶ البته در راه این کار بزرگ، کتک خوردن، زندان رفتن و کشته شدن هم هست که این ها برای این بزرگوارها چیزی نبود.
- ▶ در همه جا غلبه با اینها (اهل بیت) بود و آنها (دشمنان) شکست خوردند.
- ▶ در وفات امام هادی و امام حسن عسکری، شهر غوغا شد! اینجا بود که حکام فهمیدند رازی وجود دارد! آن را باید بشناسند و علاج کنند. آنها به مساله «**قدسیت**» پی بردند.

► چیزی که باعث می شد این مبارزه با اهل بیت (ع) وجود داشته باشد این بود که اهل بیت (ع) خودشان را امام می دانستند.

► اینها بر حکومتشان می ترسیدند؛ عقیده هم اگر پیدا میکردند حب حکومت و دنیا و سلطنت، مانع اعتقاد قلبی شان میشد.

حوزه نفوذ ائمه (ع) و وسعت دایره شیعه در زمان این ۳ امام، نسبت به زمان امام صادق (ع) و امام باقر (ع) شاید ۱۰ برابر است! و این چیز عجیبی هست!

► در هیچ زمانی، ارتباط شیعه و گسترش تشکیلاتی شیعه در سرتاسر دنیای اسلام، مثل زمان امام جواد، امام هادی و امام حسن عسکری نبوده است. این ارتباطات قبل از زمان امام رضا (ع) هم بوده، منتها آمدن حضرت به خراسان، تاثیر خیلی زیادی در این امر داشته است.

ائمه ما در طول این ۲۵۰ سال امامت -از روز رحلت نبی مکرم اسلام (ص) تا روز وفات حضرت عسکری (ع)- خیلی زجر کشیدند، کشته شدند، مظلوم واقع شدند و جا هم دار برایشان گریه کنیم؛ مظلومیتشان دلها و عواطف را به خود متوجه کرده است؛ اما این مظلوم ها غلبه کردند؛ هم مقطعی غلبه کردند و هم در مجموع و در طول تاریخ.

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ

اشارہ مختصری بہ تاریخ اہل بیت (علیہم السلام)
فصل ۱۴: غایت حرکت انسان ۲۵۰ سالہ

مجتمع تربیتی فرهنگ
دیپستان دخترانہ فتم

خانم زاکانی

انتظار فرج...

- ▶ مورد اتفاق همه مسلمان هاست.
- ▶ وجود مقدس حضرت بقیه الله (عجل الله فرجه) استمرار حرکت نبوت ها و دعوت های الهی است از اول تاریخ تا امروز
- ▶ هرچه زمان گذشته، بشر به نزدیک تر شده است؛ امروز جامعه بشری با پیشرفت فکر و مدنیت و معرفت، بسیاری از تعالیم انبیا را که ده ها قرت پیش از این برای بشر قابل درک نبوده را درک کرده است. (مثل، و)
- ▶ انتظار فرج، یک مفهوم بسیار وسیع و گسترده
- ▶ یک انتظار، انتظار فرج نهایی است؛ یعنی نهایتا
- ▶ مفهوم دیگر انتظار: هیچ بن بستى در زندگى بشر وجود ندارد!
- ▶ را افضل اعمال دانسته اند. انتظار یک عمل است. آماده سازی هست.
- ▶ تقویت انگیزه در دل و درون است. نشاط و تحرک و پویایی است.
- ▶ اجازه ندهید یاس بر دل شما حاکم بشود. انتظار فرج داشته باشید و بدانید این فرج محقق خواهد شد؛ مشروط بر این که باشد، عمل باشد، تلاش باشد، انگیزه باشد، حرکت باشد.

- ▶ تشکیل نظام جمهوری اسلامی یکی از مقدمات این حرکت عظیم تاریخی هست. هر اقدامی در جهت استقرار عدالت، یک قدم به سمت آن هدف والاست. انتظار است. انتظار سکون نیست.
- ▶ حکومتی که امروز در دست شماست، بوده است. امامان همه در این خط حرکت کرده اند که حاکمیت خدا را، حاکمیت قانون الهی را بر جامعه ها حکومت بدهند. تلاش ها شده، زجرها کشیده شده، زندان ها و تبعیدها و شهادت های پرثمر و پر بار در این را تحمل شده است. امروز این فرصت را شما پیدا کرده اید.
- ▶ آنچه را که دارید ای امت مسلمان، ای ملت قهرمان و مبارز ایران!.....، خود را نگه دارید تا انشاءالله این حکومت به حکومت منتهی شود.
- ▶ سرانجام کار متعلق به خواهد بود و این آینده به امید خدا چندان دور نیست.

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ

اشارہ مختصری بہ تاریخ اہل بیت (علیہم السلام)
فصل ۱۴: غایت حرکت انسان ۲۵۰ سالہ

مجتمع تربیتہ فرهنگ
دیہستان دخترانہ فتم

خانم زاکانی

انتظار فرج...

- ▶ اصل مهدویت مورد اتفاق همه مسلمان هاست.
- ▶ وجود مقدس حضرت بقیه الله (عجل الله فرجه) استمرار حرکت نبوت ها و دعوت های الهی است از اول تاریخ تا امروز
- ▶ هرچه زمان گذشته، بشر به تعالم انبیاء نزدیک تر شده است؛ امروز جامعه بشری با پیشرفت فکر و مدنیت و معرفت، بسیاری از تعالیم انبیا را که ده ها قرت پیش از این برای بشر قابل درک نبوده را درک کرده است. (مثل عدالت، آزادی، کرامت انسانها و...)
- ▶ انتظار فرج، یک مفهوم بسیار وسیع و گسترده
- ▶ یک انتظار، انتظار فرج نهایی است. نهایتا مهدی (عجل الله فرجه) خواهد آمد.
- ▶ مفهوم دیگر انتظار: هر بن بستی قابل گشودن است. هیچ بن بستی در زندگی بشر وجود ندارد!
- ▶ انتظار فرج را افضل اعمال دانسته اند. انتظار یک عمل است. آماده سازی هست. تقویت انگیزه در دل و درون است. نشاط و تحرک و پویایی است.
- ▶ اجازه ندهید یاس بر دل شما حاکم بشود. انتظار فرج داشته باشید و بدانید این فرج محقق خواهد شد؛ مشروط بر این که شما انتظارتان، انتظار واقعی باشد، عمل باشد، تلاش باشد، انگیزه باشد حرکت باشد.

► تشکیل نظام جمهوری اسلامی یکی از مقدمات این حرکت عظیم تاریخی هست. هر اقدامی در جهت استقرار عدالت، یک قدم به سمت آن هدف والاست. انتظار حرکت است. انتظار سکون نیست...

► حکومتی که امروز در دست شماست، آرزوی هزارساله مومنان بالله بوده است. امامان همه در این خط حرکت کرده اند که حاکمیت خدا را، حاکمیت قانون الهی را بر جامعه ها حکومت بدهند. تلاش ها شده، زجرها کشیده شده، زندان ها و تبعیدها و شهادت های پرثمر و پر بار در این را تحمل شده است. امروز این فرصت را شما پیدا کرده اید...

► آنچه را که دارید ای امت مسلمان، ای ملت قهرمان و مبارز ایران، قدر بدانید، خود را نگه دارید تا انشاءالله این حکومت به حکومت حضرت ولی عصر (عجل الله فرجه) مهدی موعود منتهی شود.

► سرانجام کار متعلق به امت اسلامی خواهد بود و این آینده به امید خدا چندان دور نیست.